

MA Marathi
परीक्षा २०१९-२०
एम. ए. सत्र ४ मराठी
१४.१ साहित्यकृतीच्या माध्यमांतराचा अभ्यास
MCQ Sample questions

बहुपर्यायी प्रश्न उत्तरे

प्रश्न १) 'माझं काय चुकलं' हे माध्यमांतर रत्नाकर मतकरी यांच्या कोणत्या साहित्यकृतीचे आहे.

- अ) जौळ
  - ब) लोककथा ७८
  - क) आरण्यक
  - ड) अंश
- उत्तर : अ) जौळ

प्रश्न २) 'नटरंग' या कादंबरीतील नायकाचे नाव काय आहे.

- अ) नारबा
  - ब) गुणा
  - क) भैरू
  - ड) गणा
- उत्तर : ब) गुणा

प्रश्न ३) 'नटरंग' या चित्रपटाच्या दिग्दर्शकाचे नाव काय आहे.

- अ) रवी जाधव
  - ब) सिद्धार्थ जाधव
  - क) भरत जाधव
  - ड) भास्कर जाधव
- उत्तर : अ) रवी जाधव

प्रश्न ४) 'अलबत्या गलबत्या' या नाटकाचे लेखक

- अ) विजय तेंडुलकर
  - ब) रत्नाकर मतकरी
  - क) सतीश आळेकर
  - ड) महेश एलकुंचवार
- उत्तर : ब) रत्नाकर मतकरी

प्रश्न ५) 'साहित्य प्रकारात होणारे साहित्याचे वर्गीकरण हे नंतर लादलेले, कामापुरते, कृत्रिम असते', ही भूमिका कोणी घेतली आहे.

- अ) गंगाधर गाडगीळ
- ब) नामदेव ढसाळ
- क) दुर्गा भागवत
- ड) य. दि. फडके

उत्तर : अ) गंगाधर गाडगीळ

प्रश्न ६) 'नाटक हा दाखवण्याचा करार आहे' हे विधान कोणाचे आहे

- अ) शेक्सपिअर
  - ब) वेलेक आणि वॉरन
  - क) नॉथ्रॉप फ्राय
  - ड) इम्पॅन्युअल कांट
- उत्तर : क) नॉथ्रॉप फ्राय

प्रश्न ७) 'पटकथा म्हणजे चित्रपटाचा सांगाडा' हे विधान कोणाचे आहे?

- अ) ॲरिस्टॉटल
  - ब) सीड फिल्ड
  - क) चार्ली चॅपलीन
  - ड) गोदार्द
- उत्तर : ब) सीड फिल्ड

प्रश्न ८) 'व्याकरणाच्या नियमांवरहुकूम आवश्यक ते अर्थवहन करण्याची जबाबदारी पार पाडून भाषा जेव्हा आणखी काही अर्थ प्रकट करू लागते तेव्हा ती साधन म्हणून तिचे कार्य ओलांडून ती माध्यम म्हणून कार्य करू लागते.' हे विधान कोणाचे आहे?

- अ) भालचंद्र नेमाडे
  - ब) अशोक केळकर
  - क) कल्याण काळे
  - ड) द. दि. पुंडे
- उत्तर : अ) भालचंद्र नेमाडे

प्रश्न ९) साहित्यकृतीचे माध्यमांतर म्हणजे काय?

- अ) समूहाचा प्रवास
  - ब) एका ठिकाणावरून दुसऱ्या ठिकाणी जाणे
  - क) व्यक्तीने एका माध्यमातून दुसऱ्या माध्यमात वावरणे
  - ड) आशयाचे मूळ माध्यमातून लक्ष्य माध्यमात जाणे
- उत्तर : ड) आशयाचे मूळ माध्यमातून लक्ष्य माध्यमात जाणे

प्रश्न १०) माध्यमांतर म्हणजे मूळ कलाकृती आणि लक्ष्य कलाकृती?

- अ) यातील केवळ आशयाचा विचार
  - ब) यातील केवळ रूपाचा विचार
  - क) यातील आशय आणि आकृतीबंधाच्या स्थित्यंतराचा विचार
  - ड) यातील संवादातील बदल
- उत्तर : क) यातील आशय आणि आकृतीबंधाच्या स्थित्यंतराचा विचार

एम.ए मराठी (सत्र ४)

१४.२ स्त्रीवादी चळवळ आणि सिध्दांत

१) स्त्रियांचे प्रश्न हे आर्थिक स्तराशी जोडलेले आहेत असे कोणत्या स्त्रीवादी प्रवाहाचे म्हणणे आहे?

- अ) उदारमतवादी स्त्रीवाद
- ब) जहाल स्त्रीवाद
- क) काळा स्त्रीवाद
- ड) मार्क्सवादी स्त्रीवाद

(उत्तर- ड)

२) 'The vindication of Rights of Women' हा ग्रंथ कोणत्या पाश्चात्य स्त्रीवादी लेखिकेने लिहिला.

- अ) मेरी वोलस्टोनक्राफ्ट
- ब) अबिगेल ऍडम्स
- क) मार्गरेट मीड
- ड) एलिझाबेथ स्टॅटन

(उत्तर- अ)

३) भारताच्या संदर्भात दलित स्त्रीवादाची मांडणी कोणी केली?

- अ) गौरी देशपांडे
- ब) मलिका अमर शेख
- क) शर्मिला रेगे
- ड) ऊर्मिला पवार

(उत्तर- क)

४) स्त्री मुक्ती संघटना या संघटनेच्या प्रमुख कोण?

- अ) विद्या बाळ
- ब) शारदा साठे
- क) अनुपमा साठे
- ड) कमला भसीन

(उत्तर- ब)

५) स्त्रियांचे पर्यावरणाशी आणि नैसर्गिक संतुलनाशी असलेले नाते कोणत्या स्त्रीवादी प्रवाहाने मांडले?

- अ) युरोपियन स्त्रीवाद
- ब) आफ्रिकन स्त्रीवाद
- क) बहुजन स्त्रीवाद
- ड) पर्यावरणवादी स्त्रीवाद

(उत्तर- ड)

६) 'मिळून सा-याजणी' या नियतकालिकाच्या संस्थापक संपादक कोण?

- अ) गिताली वि.म.
- ब) विद्या बाळ

क) मानसी अभ्यंकर

ड) प्रतिमा जोशी

(उत्तर- ब)

७) 'स्त्रीपुरुषतुलना' हा ग्रंथ कधी प्रकाशित झाला?

अ) १८९०

ब) १८८२

क) १९२०

ड) १९६५

(उत्तर- ब)

८) बहुजन स्त्रियांचे प्रश्न कोणत्या ग्रंथात मांडले आहे?

अ) तिची भाकरी कोणी चोरली

ब) स्त्री पर्व

क) स्त्रिया आणि धर्म

ड) स्त्रिया आणि संस्कृती

(उत्तर- अ)

९) मुक्ता साळवे यांचा निबंध कोणत्या नियतकालिकात प्रसिध्द झाला?

अ) ज्ञानोदय

ब) विविध ज्ञानविस्तार

क) बायजा

ड) सत्यकथा

(उत्तर- अ)

१०) महात्मा फुले यांनी कोणत्या ग्रंथातून स्त्री-पुरुष समानतेची तत्त्वे मांडली?

अ) शेतक-याचा आसूड

ब) सार्वजनिक सत्य धर्म

क) गुलामगिरी

ड) तृतीय रत्न

(उत्तर- ब)

एम.ए. (मराठी) सत्र – ४

१४:३ फुले - आंबेडकरवादी साहित्य

१) 'गुलामगिरी' या ग्रंथाचे लेखक कोण ?

अ) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ब) जोतीराव फुले

क) आगरकर ड) लोकहितवादी

उत्तर - ब)

२) म. फुल्यांनी शेतकऱ्यांची वेदना कोणत्या ग्रंथात मांडली.

- अ) गुलामगिरी   ब) शेतकऱ्याचा असूड
क) ब्राह्मणाचे कसब   ड) तृतीय रत्न

उत्तर - ब)

३) तृतीयरत्न हे नाटक कोणी लिहिले?

- अ) जोतीराव फुले   ब) विष्णुदास भावे
३) गो.ब.देवल   ४) प्र.के अत्रे

उत्तर - अ)

४) विद्येविना मती गेली/ मतीविना गती गेली / गतीविना वित्त गेले / वित्ताविना शुद्र खचले / एवढे अनर्थ एका अविद्येने केले.. असे कोणी म्हटले आहे.

- अ) सावित्रीबाई फुले   ब) जोतीराव फुले
क) गोपाळ बाबा वलंगकर   ड) शिवराम कांबळे

उत्तर - ब)

५) 'आरपार लयीत प्राणांतिक' या काव्यसंग्रहात कोणाचा जीवन परिचय करून दिला आहे?

- अ) विठाबाई नारायणगावकर   ब) मंगला बनसोडे
क) राधाबाई बुधगावकर   ड) हंसा वाडकर

उत्तर - अ)

६) तमाशा ही कला कोणत्या राज्यातील आहे ?

- अ) महाराष्ट्र   ब) राजस्थान
क) गुजरात   ड) बिहार

उत्तर - अ)

७) 'बाई म्हणजे निव्वळ लैंगिक अवयवांचा कंटेनर' ही ओळ कोणत्या कवितासंग्रहातील आहे.

- अ) 'आरपार लयीत प्राणांतिक'   ब) अंतःस्थ
क) उत्कट जीवघेण्या धगीवर   ड) दृश्याचा ढोबळ समुद्र

उत्तर - अ)

८) 'आरपार लयीत प्राणांतिक' हा कवितासंग्रह कोणत्या प्रकाशनाने प्रकाशित केला ?

- अ) लोकवाङ्मय गृह   ब) ग्रंथाली
क) मौज   ड) शब्द

उत्तर - अ)

९) 'नवजात अर्भकाला जन्म देऊन / दगडानं त्याची नाळ ठेचून / पुन्हा फडावर रंगबाजी करताना / तुझ्या मायांगातून ओघळणारा घाम / वेदना अश्ली कापत जाते माझ्या संज्ञेला' ह्या ओळी कोणत्या काव्यसंग्रहातील आहेत.

- अ) फिर्याद   ब) साक्ष
क) दिशा   ड) 'आरपार लयीत प्राणांतिक'

उत्तर - ड)

१०) 'आरपार लयीत प्राणांतिक' ही कविता कोणत्या प्रकारची आहे.

- अ) दीर्घ कविता   ब) भावकविता
क) प्रेमकविता   ड) गद्य कविता

उत्तर - अ)

अभ्यासपत्रिका क्र.१४.४ -

आदिवासी संस्कृती, कला आणि साहित्य

- 1) राज्यघटनेत आदिवासी समुहांचा समावेश पुढीलपैकी कोणत्या संकल्पेत केला आहे.
अ) अनुसूचित जाती   ब) भटक्या विमुक्त जाती
क) विशेष मागास प्रवर्ग   ड) अनुसूचित जमाती
उत्तर - ड)
- 2) आदिवासी हे नामाभिधान कोणत्या वर्षी प्रचलनात आले?
अ) १९२०   ब) १९३०
क) १९४०   ड) १९५०
उत्तर - क)
- 3) 'आप' आदिवासी धर्माचे संस्थापक कोण ?
अ) गुलाम महाराज   ब) तंट्या भिल्ल
क) वीर पुल्लेसुर शेडमाके   ड) राघोजी भांगरे
उत्तर - अ)
- 4) "भौगोलिक दृष्ट्या इतरांपासून नेहमीच दूर म्हणजे गिरीकंदरात राहिल्यामुळे जंगलात राहणारा, निसर्गाच्या सानिध्यात वाढलेला म्हणजे आदिवासी" ही व्याख्या कोण केली.
अ) डॉ.तुकाराम रोंगटे   ब) डॉ.गोविंद गारे
क) डॉ.माहेश्वरी गावित   ड) डॉ.श्याम कोरेटी
उत्तर - ब)
- 5) माडिया ही आदिवासी जमात कोणत्या जिल्हयात आढळून येते.
अ) वर्धा   ब) पालघर
क) यवतमाळ   ड) गडचिरोली
उत्तर - ड)
- 6) 'दंडार' हे नृत्य खालीलपैकी कोणत्या जमातीचे आहे.
अ) गोंड   ब) कातकरी
क) वारली   ड) भिल
उत्तर - अ)
- 7) आदिवासी वारली चित्रकार म्हणून पुढीलपैकी कोणते चित्रकार प्रसिद्ध आहे.
अ) जिव्या सोम्या म्हसे   ब) कुसुम आलाम
क) गोपाल गवारी   ड) चामुलाल राठवा
उत्तर - अ)
- 8) गोंडी चित्रकारांच्या स्वाक्षरीला काय म्हणतात.

- अ) खुण   ब) चिन्ह
क) ओळखनक्षी   ड) ओळख

उत्तर - क)

9) 'पेपारा' हे कोणत्या आदिवासी जमातीचे वाद्य आहे?

- अ) कोलाम   ब) महादेव कोळी
क) गोंड   ड) तडवी भिल

उत्तर - क)

10) जव्हार मधील 'बोहाडा' या लोकनाट्यातील प्रमुख देवता कोणती?

- अ) काली देवी   ब) जगदंबा
क) गौरी   ड) सरस्वती

उत्तर - ब)

१५.१ प्रसार माध्यमे आणि भाषा व्यवहार

प्र.१) 'दर्पण' या नियतकालिकाचे पहिले संपादक कोण होते?

- अ) भाऊ महाजन
ब) बाळशास्त्री जांभेकर
क) लोकहितवादी
ड) लोकमान्य टिळक
उत्तर- ब) बाळशास्त्री जांभेकर

२) 'कुळवाडीभूषण' हा छत्रपती शिवाजी महाराज यांच्या जीवनावरील पोवाडा कोणी लिहिला?

- अ) महात्मा फुले
ब) कृष्णाजी अनंत भालेराव
क) विश्राम घोले
ड) अण्णा भाऊ साठे

उत्तर-अ) महात्मा फुले

३) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी सुरू केलेल्या कोणत्या नियतकालिकाचा ३० मार्च २०२० रोजी श महोत्सव संपन्न झाला?

- अ) बहिष्कृत भारत
ब) मुकनायक
क) जनता
ड) समता

उत्तर - ब) मुकनायक

४) 'दैनिक नव्हे सैनिक' हे कोणत्या नियतकालिकाचे घोषवाक्य आहे?

- अ) सामना
ब) सम्राट
क) प्रभात
ड) देशदूत

उत्तर-अ) सामना

५) 'पत्र नव्हे मित्र' हे कोणत्या नियतकालिकाचे घोषवाक्य आहे?

अ) लोकसत्ता

ब) नवाकाळ

क) महाराष्ट्र टाईम्स

ड) सकाळ

उत्तर- क) महाराष्ट्र टाईम्स

६) माहित नसलेली गोष्ट म्हणजे .....

अ) बातमी

ब) वृत्तांत लेखन

क) स्फुट लेखन

ड) निवेदन

उत्तर- अ) बातमी

७) 'मराठी शुध्दलेखन प्रदीप' या ग्रंथाचे लेखक कोण आहेत?

अ) अरूण प्रभुणे

ब) सत्वशीला सामंत

क) मो.रा. वाळिंबे

ड) द.न.गोखळे

उत्तर-मो.रा. वाळिंबे

८) केशवसूतपूर्वकालीन पद्य व विष्णुशास्त्री चिपळूणकरपूर्वकालीन गद्य यांतील उतारे छापकाना ते मुळानुसार छापवेत तदनंतरचे (केशवसूत व चिपळूणकर यांच्या लेखनासह) लेखक 'अ. भा.मराठी साहित्य महामंडळा'च्या प्रस्तुत लेखन नियमांस अनुसरून छापवे. हे नियम कोणते नियम म्हणून मान्यता पावलेले आहेत?

अ) वाचन नियम

ब) गद्य पद्य नियम

क) साहित्य नियम

ड) शुध्दलेखन

उत्तर-ड) शुध्दलेखन

९) 'जाहिराचे शैलीशास्त्र' हे पुस्तक कोणाचे?

अ) श्रीपाद भालचंद्र जोशी

ब) मिलिंद जोशी

क) अनुराग पांडे

ड) साधना सराफ

उत्तर -अ) श्रीपाद भालचंद्र जोशी

(एम.ए) .मराठी (सत्र -४)

अभ्यासपत्रिका क्रमांक १५: 3- ग्रंथव्यवहार

१) 'महाराष्ट्रीय ज्ञानकोशाचे लेखक कोण ?

अ) कुमार केतकर

ब) सुनील केतकर

क) सुधीर केतकर

ड) श्रीधर व्यंकटेश केतकर

उत्तर - ड)

२) पुस्तकाच्या प्रथम दर्शनी आपल्याला काय दिसते ?

- अ) मुखपृष्ठ   ब) मलपृष्ठ
क) कोरे पान   ड) आतील पान

उत्तर - अ)

३) पुस्तकाचे नाव व लेखकाचे नाव पुस्तकाच्या कोणत्या पृष्ठावर छापले असते.

- अ) मुखपृष्ठ   ब) मलपृष्ठ
क) फ्लॉप   ड) आतील पान

उत्तर - अ)

४) तयार झालेले पुस्तक ग्राहकांपर्यंत पोहचविणे ही कोणत्या विभागाची कामे आहेत.

- अ) वितरण विभाग   ब) संपादन विभाग
क) निर्मिती विभाग   ड) हिशोब विभाग

उत्तर - अ)

५) जे हस्तलिखित वाचून योग्य त्या प्रकाशाकाडे देणे लेखकाचे आर्थिक हित सांभाळणे, पुस्तक प्रकाशक व्यवहारात हरप्रकारे लेखकाला मदत करतात त्यांना काय म्हणतात.

- अ) वाड्मयीन मध्यस्थ   ब) ठोक विक्रेता
क) पुस्तक विक्रेता   ड) वितरक

उत्तर - अ)

६) पुस्तकाची सजावट करण्याची जबाबदारी कोणाची असते.

- अ) चित्रकार   ब) लेखक
क) प्रकाशक   ड) मुद्रक

उत्तर - ड)

७) पुस्तक परीक्षणाचा वापर कशासाठी होतो?

- अ) राजकीय लाभ   ब) ग्रंथ प्रचार
क) आर्थिक लाभ   ड) सामाजिक लाभ

उत्तर - ब)

८) मूळ मोठ्या पुस्तकातील मजकुराचा संक्षेप करून तयार केलेले कमी मजकूराचे पुस्तक त्याला कोणती आवृत्ती म्हणतात ?

- अ) स्वस्थ आवृत्ती   ब) संक्षिप्त आवृत्ती
क) सटिप आवृत्ती   ड) बुक क्लब आवृत्ती

उत्तर - ब)

९) 'ग्रंथव्यवहार' या पुस्तकाचे लेखक कोण ?

- अ) शं.गो.तुळपुळे   ब) रा. ज.देशमुख
क) अ. ह. लिमये   ड) केशव ढवळे

उत्तर - क

१०) एखादे पुस्तक अभ्यासासाठी नेमले गेल्यास विद्यार्थ्यांसाठी स्पष्टीकरणात्मक टीपासह

आवृत्तीला काय म्हणतात ?

अ) स्वस्थ आवृत्ती

ब) संक्षिप्त आवृत्ती

क) सटीप आवृत्ती

ड) बुक क्लब आवृत्ती

उत्तर - क)

MA Marathi

परीक्षा २०१९-२०

एम. ए. सत्र ४ मराठी

मालिका पटकथा लेखन (अभ्यासपत्रिका क्र. १५.४)

MCQ Sample questions

बहुपर्यायी प्रश्न उत्तरे

प्रश्न १) 'उंच माझा झोका' ही मालिका कोणत्या वाहिनीवरून प्रसारित झाली होती.

अ) नभोवाणी

ब) दूरदर्शन

क) झी मराठी

ड) मराठी स्टार

उत्तर : क) झी मराठी

प्रश्न २) 'उंच माझा झोका' या मालिकेचे संगीतकार कोण आहेत

अ) निलेश मोहरीर

ब) जान्हवी प्रभू

क) अवधूत गुप्ते

ड) राम कदम

उत्तर : अ) निलेश मोहरीर

प्रश्न ३) वेबमालिका निर्मितीमध्ये कोणता घटक महत्त्वाचा असतो.

अ) प्रसिद्धी

ब) वाहिनी

क) वितरण

ड) कथानक

उत्तर : ड) कथानक

प्रश्न ४) 'श्रीयुत गंगाधर टिपरे' ही मालिका कोणत्या वाहिनीवरून प्रसारित झाली.

अ) सह्याद्री

ब) झी मराठी

क) एबीपी माझा

ड) इनाडू

उत्तर : ब) झी मराठी

प्रश्न ५) भारतामध्ये सर्वात प्रथम कोणत्या शहरात दूरचित्रवाणीचे अंशतः प्रसारण सुरू झाले.

- अ) दिल्ली
- ब) मुंबई
- क) कलकत्ता
- ड) पुणे

उत्तर : अ) दिल्ली

प्रश्न ६) दूरचित्रवाणी संहिता लेखन करताना कोणते ध्येय समोर ठेवलेले असते.

- अ) शहरीकरण
- ब) व्यावसायिकता
- क) स्पर्धा
- ड) लोकशिक्षण आणि लोकरंजन

उत्तर : ड) लोकशिक्षण आणि लोकरंजन

प्रश्न ७) दूरदर्शनवरून प्रसारित झालेली पहिली धारावाही मालिका (soap opera) कोणती.

- अ) मैला आचल
  - ब) बुनियाद
  - क) नुक्कड
  - ड) हमलोग
- उत्तर : ड) हमलोग

प्रश्न ८) मुक्तशेवट (open ended serial) हे कोणत्या माध्यमाचे महत्त्वाचे वैशिष्ट्य कोणते.

- अ) चित्रपट
- ब) माहितीपट
- क) धारावाही मालिका
- ड) कादंबरी

उत्तर : क) धारावाही मालिका

प्रश्न ९) वेबमालिकांच्या लेखनाचे मुख्य वैशिष्ट्य कोणते.

- अ) तंत्रप्रधान
  - ब) विस्कळीत
  - क) अर्थहीन
  - ड) चित्रमय
- उत्तर : अ) तंत्रप्रधान

प्रश्न १०) 'श्रीयुत गंगाधर टिपरे' या मालिकेचे कथालेखक कोण आहेत.

- अ) राजन भिसे
- ब) शुभांगी गोखले
- क) केदार शिंदे
- ड) दिलीप प्रभावळकर

उत्तर : क) दिलीप प्रभावळकर

